

3 MEDIA

3.1 MASSAMEDIA

Ga naar *NU Burgerschap online*. Daar kun je deze opdrachten ook maken.

- DOEL**
- Je weet wat communicatiemiddelen en massamedia zijn.
 - Je weet wat persvrijheid, censuur en propaganda is.

UITLEG

Elke dag krijg je veel informatie. Bijvoorbeeld via je mobiele telefoon, televisie, radio, internet en de krant. Deze middelen samen noem je **communicatiemiddelen**. Communicatiemiddelen waarmee veel mensen tegelijk worden bereikt, noem je **massamedia**.

Je kunt massamedia in twee groepen verdelen:

- audiovisueel (bijvoorbeeld televisie, radio en internet)
- gedrukt (bijvoorbeeld kranten en tijdschriften)

Massamedia worden gebruikt voor verschillende doelen:

- voor het zoeken van informatie (je zoekt bijvoorbeeld op wat voor weer het gaat worden die dag)
- voor het verspreiden van informatie of het geven van een mening (je geeft bijvoorbeeld je mening op een internetforum)
- voor ontspanning of vermaak (je kijkt bijvoorbeeld naar een sportprogramma)

Vaak gebruik je verschillende massamedia tegelijk, voor verschillende doelen. Terwijl je ontspannen naar een televisieserie kijkt bijvoorbeeld, deel je tegelijk je mening over het programma via Twitter.

VOORBEELD

Sommige mensen lezen het nieuws liefst uit de gedrukte kranten. Steeds meer mensen geven de voorkeur aan nieuws via internet.

OPDRACHT Zijn de zinnen juist of onjuist? Kruis aan.

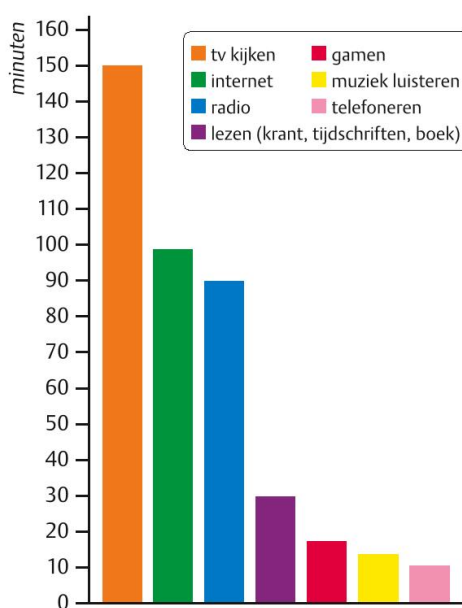
1

	juist	onjuist
1 Met massa worden mensen bedoeld. Met media worden communicatiemiddelen bedoeld.		
2 Voorbeelden van massamedia zijn: computer, televisie en radio.		
3 Er bestaan twee groepen massamedia: audiovisueel en gedrukt.		
4 Je gebruikt massamedia altijd maar met één doel tegelijk.		

OPDRACHT Kijk naar de afbeelding. Beantwoord de vragen.

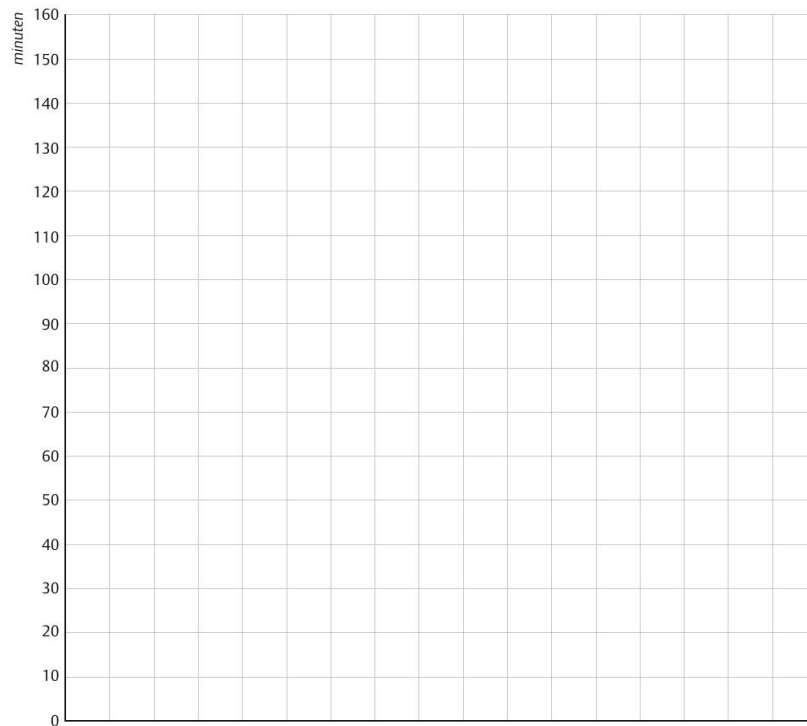
2

Tijdbesteding aan media

Mensen besteedden in 2013 gemiddeld zeven uur per dag aan media. Aan televisie kijken, internetten en radio werd de meeste tijd besteed.

- Welke uitspraken gelden voor jou? Kruis aan.
 - Ik kijk meer televisie dan dat ik gebruikmaak van internet.
 - Ik luister meer dan anderhalf uur per dag naar de radio.
 - Ik lees minder dan dertig minuten per dag dagbladen, tijdschriften, folders of een boek.
- Maak op de volgende bladzijde een staafdiagram zoals dat bij jouw mediagebruik past. Gebruik dezelfde kleuren als bij het staafdiagram hierboven. Doe het bij benadering; het hoeft niet precies te kloppen.

3 Maak de zinnen af.

Ik kijk televisie met als doel _____

Ik lees een tijdschrift met als doel _____

Ik luister naar de radio met als doel _____

Ik gebruik mijn tablet of computer met als doel _____

OPDRACHT Bekijk de afbeelding en lees de tekst. Beantwoord de vragen.

3

De vraag naar massamedia verandert. Zullen er in de toekomst nog gedrukte boeken gelezen worden? Of leest in de toekomst iedereen een e-book en zal een bibliotheek een museum worden? Worden er nog kranten gelezen? Of volgt iedereen het nieuws op televisie of op het internet?

Bron: www.almostzara.com

- 1 Noem twee verschillen tussen audiovisuele media en gedrukte media.

- 2 Noem een voordeel en een nadeel van audiovisuele media.

voordeel _____

nadeel _____

- 3 Noem een voordeel en een nadeel van gedrukte media.

voordeel _____

nadeel _____

- 4 Hoe ziet de massamedia er in de toekomst uit volgens jou?

Er worden *nog wel / geen* boeken meer verkocht, want _____

Er worden *nog wel / geen* kranten meer gedrukt, want _____

UITLEG

In Nederland geldt **persvrijheid**. In ons land is persvrijheid en **vrijheid van meningsuiting** heel normaal. Journalisten mogen hun mening opschrijven of laten zien. Ze hoeven daar vooraf geen toestemming voor te vragen. Wel moeten ze rekening houden met het feit dat ze er achteraf op aangesproken kunnen worden. Bijvoorbeeld als het artikel heel erg beledigend of racistisch is. Dat kan spanningen opleveren. Zo mocht bijvoorbeeld politicus Wilders wel zijn ideeën over de islam uiten, maar werd hij voor de rechter gedaagd om zich te verantwoorden.

Niet in alle landen is persvrijheid. Er zijn landen waar de overheid alle informatie controleert voordat zij wordt gedrukt of uitgezonden. Als de overheid bepaalde informatie niet goedkeurt, moet de informatie aangepast worden. Dit noem je **censuur**.

De overheid of andere organisaties kunnen je ook bewust maar één kant van het verhaal laten zien. Dit noem je **propaganda**. Omdat mensen de andere kant niet kennen, denken ze dat wat zij zien de waarheid is. En dat is nou precies wat de overheid of andere organisaties willen.

VOORBEELD

**EIGEN MENING?
10 JAAR CEL!**

Amnesty International zet zich onder andere met deze leus in voor de vrijheid van meningsuiting in andere landen.

OPDRACHT Wat hoort bij elkaar? Verbind.

4

a	De overheid of andere organisaties beïnvloeden mensen door maar één kant van het verhaal te laten zien.	1	persvrijheid
b	De overheid controleert en verbiedt de verspreiding van bepaalde informatie.	2	vrijheid van meningsuiting
c	De vrijheid om te schrijven en te laten zien wat je wilt.	3	censuur
d	De vrijheid om te zeggen wat je wilt.	4	propaganda

OPDRACHT Lees tekst 1 en 2. Schrijf je eigen mening op het forum. Gebruik minstens één argument.

5

TEKST 1

35 camera's bekijken patiënten eerste hulp

In totaal volgden 35 verborgen camera's twee weken lang patiënten op een eerstehulpafdeling in een ziekenhuis. De beelden waren bedoeld voor een realityserie op de televisie. Niet aan alle patiënten is toestemming gevraagd om beeldopnames te maken. Sommige patiënten waren zich er zelfs niet bewust van dat er opnames gemaakt werden. Mag iedereen alles maar filmen met als gevolg dat de beelden ergens getoond kunnen worden?.

TEKST 2

anoniem100476

Niemand mag je zomaar filmen! Laat staan de beelden uitzenden zonder toestemming!

anoniem140278

In Nederland geldt persvrijheid. Alles moet kunnen! Er wordt toch niemand gekwetst?

OPDRACHT Lees de tekst. Beantwoord de vragen.

6

Eritrea heeft strengste censuur ter wereld

Het Afrikaanse Eritrea is het land met de strengste censuur ter wereld. Dat zegt een Amerikaanse organisatie voor journalisten. Het land verbiedt alle buitenlandse media. Ook wordt elk detail van de binnenlandse media gecontroleerd. 'Steeds als een journalist een verhaal wil schrijven, regelt het ministerie van Informatie de personen die aan het woord moeten komen en de invalshoek van het verhaal', vertelt een gevluchte journalist uit Eritrea.

Naar: www.nu.nl

- 1 In Eritrea wordt buitenlandse media verboden. Om welke media gaat het dan, denk je? Noem er minstens twee.

- 2 Waarom is er censuur in een land, denk je?

- 3 In de volgende landen vindt censuur plaats. Kies een land. Zoek een bericht op internet waar het gaat over censuur in het door jou gekozen land.

- Turkmenistan
- Eritrea
- China
- Rusland
- Noord-Korea

- 4 Beschrijf in twee zinnen waar het bericht over gaat.

OPDRACHT Bekijk de afbeelding en lees de tekst. Beantwoord de vragen.

7

**My parents teach me personal responsibility.
What do you teach to your kids?**

In de Verenigde Staten laten voorstanders van wapenbezit deze beelden zien. Wapenbezit is in de Verenigde Staten toegestaan, het is zelfs opgenomen als recht in de Grondwet. Iemand moet zichzelf kunnen verdedigen, is de gedachte. Ook kinderen onder de achttien jaar mogen een wapen bezitten.

- 1 Dit is *wel* / *geen* voorbeeld van propaganda, want _____

- 2 Welke kant laten de voorstanders van wapens zien?

- 3 Welke kant laten ze bewust achterwege?

OPDRACHT Beantwoord de vragen.

8

Heb je in deze les nieuwe informatie over massamedia gelezen? Zo ja, welke?

Welke informatie over massamedia vond je het meest interessant? Leg uit.

Heb je in deze les nieuwe informatie over persvrijheid gelezen?

Welke informatie over persvrijheid vond je het meest interessant? Leg je antwoord uit.

3.2 SOCIALE MEDIA

Ga naar *NU Burgerschap online*. Daar kun je deze opdrachten ook maken.

- DOEL**
- Je weet wat sociale media zijn.
 - Je kent de voordelen en de nadelen van sociale media.

UITLEG

Tegenwoordig maakt iedereen wel gebruik van **sociale media**. Sociale media zijn media waarmee je met andere mensen online in contact bent of kunt komen. Dit kan in de vorm van korte berichtjes, foto's of korte filmpjes.

Voordelen van sociale media zijn:

- Je legt eenvoudig contact met elkaar.
- Je bereikt binnen korte tijd veel mensen.
- Je bepaalt zelf wanneer je reageert.

Doordat je zo eenvoudig contact legt, en binnen korte tijd veel mensen bereikt, kun je met sociale media makkelijk mensen op de hoogte brengen van iets. Bijvoorbeeld van een nieuwtje, van iets dat je leuk vindt, een actie die je wilt doen, of om ze te waarschuwen voor iets.

Risico's van sociale media zijn:

- Er is weinig respect voor **online privacy**. Zo kunnen je gegevens zomaar ergens opduiken zonder dat je er toestemming voor gegeven hebt.
- Als je iets online zet, staat het er vaak voor altijd op. Veel informatie die je online zet, krijg je maar met moeite weg.
- Er kan makkelijk een **schijnwereld** opgehouden worden. Mensen plaatsen doorgaans alleen leuke berichten en foto's. Zo lijkt het leven van een ander beter dan het in werkelijkheid is.

Sociale media ontwikkelen zich snel. Wat op dit moment veel gebruikt wordt, kan zo het jaar erna weer uit zijn. Een aantal jaren geleden zaten veel mensen op Hyves. Nu zitten zij op Facebook. Maar hoe lang gaat Facebook nog mee?

VOORBEELD

Sociale media zijn niet meer weg te denken. Alle bevolkingsgroepen, van jong tot oud, maken er gebruik van.

OPDRACHT Is de zin juist of onjuist? Kruis aan.

1

	juist	onjuist
1 Sociale media zijn media waarmee je met anderen online in contact bent of kunt komen.		
2 Met sociale media bereik je binnen korte tijd veel mensen.		
3 Bij sociale media wordt veel aan online privacy gedaan.		
4 Je hebt altijd invloed op wat er met jouw geplaatste informatie gebeurt.		

OPDRACHT Bekijk de tekstballonnen. Welke sociale media gebruik jij? Vul in.

2

Ik gebruik Facebook om mijn vrienden te laten zien wat ik doe.

Ik controleer op YouTube of ik mijn muziek in het goede tempo speel.

Ik bewerk foto's met Instagram en stuur de leukste door.

Daarin staat: Op mijn werk gebruik ik nog mail. Maar thuis allang niet meer.

sociale media	hoe vaak gebruik ik het?	waarvoor gebruik ik het?

OPDRACHT Bekijk de afbeelding en lees de tekst. Beantwoord de vragen.

3

Stress door sociale media

Iedereen is altijd bereikbaar. Steeds moet je maar weer reageren. Dit is niet zonder gevolgen.

Jongeren tussen de 13 en 18 jaar lijden aan 'sociale-mediastress'. Ongeveer een kwart van de jongeren voelt zich gestrest als ze niet alles kunnen bijhouden. Nog eens een kwart zegt dat dit 'enigszins' het geval is.

Concentratievermogen

Jongeren zijn bang om sociaal buitengesloten te raken of dingen te missen. Voor jongeren is het belangrijk om zich op een positieve manier te laten zien. Daardoor doen zij zich beter voor. Dat gevoel veroorzaakt een grote druk. Dit leidt tot onzekerheid, onmacht en een lage eigenwaarde.

Jongeren zeggen dat het gebruik van sociale media soms ten koste gaat van concentratievermogen, schoolresultaten, sport, contact met familieleden of slaap. Zij weten vaak niet hoe ze daar anders mee om moeten gaan.

Naar: www.nos.nl

- 1 Ervaar jij weleens stress door sociale media? Leg je antwoord uit.

- 2 Welke drie tips geef jij iemand die stress ervaart door sociale media?

**Mijn inbox is dicht,
dus ik sta open
voor jou!**

IKBEN OFFLINE.NL
www.mediaenmaatschappij.nl

- 3 Bekijk de afbeelding hiernaast. De tweede zondag van mei is het landelijke 'ikbenoffline-dag'. Op deze dag gebruiken mensen die eraan meedoen géén sociale media. Wat vind jij van de landelijke 'ikbenoffline-dag'? Zou jij eraan meedoen? Leg uit.

OPDRACHT Lees de tekst. Beantwoord de vragen.

4

Feestje in Haren?

Een feest begon als een klein verjaardagsfeest voor een 16-jarig meisje. Het werd een bijeenkomst van duizenden jongeren die rellen veroorzaakten.

De 16-jarige Merthe uit Haren deelde een uitnodiging voor haar verjaardagsfeestje op Facebook. Vervolgens gingen anderen ermee aan de haal. Zij nodigden via Facebook vreemden uit voor het feest. Het klein bedoelde feest groeide uit tot een hype. Ook media als radio en televisie begonnen te berichten over het feestje. De burgemeester van Haren probeerde het feest nog te voorkomen door te benadrukken dat er geen feest zou zijn. Ondanks dat verschenen er duizenden mensen op 21 september 2012 in Haren. Uiteindelijk braken er rellen uit en werd er voor honderdduizenden euro's vernield.

Naar: www.mediawijsheid.nl

- 1 Na het feest barstte er een discussie los over wie de verantwoordelijke is. Wie is de verantwoordelijke volgens jou? Kruis aan. Je mag meerdere antwoorden geven.
 - Het zestienjarige meisje dat het bericht plaatste zonder het af te schermen.
 - De persoon die het bericht verspreidde via sociale media.
 - De relschoppers die zo veel vernield hebben.
 - De kranten die erover schreven en de televisie die erover vertelde.
 - De sociale media die ervoor zorgen dat zo'n bericht zo snel verspreid kan worden.

- 2 Noteer hier wie je het meest verantwoordelijk vindt voor de rellen in Haren. Leg je antwoord uit.

- 3 Discussieer in de klas over wie het meest verantwoordelijk is.

OPDRACHT Lees de tekst. Hoe voorkom je dat je identiteit gestolen wordt? Kruis aan.

5

In de negentiende eeuw vertrouwde de politie je nog op je blauwe ogen. In de twintigste eeuw was een paspoort nog voldoende. Maar in deze eeuw moet je misschien wel meer informatie overhandigen om je te kunnen identificeren. Dat komt omdat je identiteit gestolen kan worden door gegevens die je invult op internet. Bijvoorbeeld om een bankrekening op jouw naam te openen. Of om spullen op jouw naam te kunnen kopen. Of soms om een uitkering op jouw naam aan te vragen.

	hiermee voorkom je <u>wel</u> identiteitsfraude	hiermee voorkom je <u>niet</u> identiteitsfraude
1 WhatsApp nooit je bankrekeningnummer en verstuur nooit je pasnummers per e-mail.		
2 Verstrek zo veel mogelijk persoonlijke gegevens op Facebook.		
3 Maak regelmatig kopieën van je e-mails.		
4 Verander wachtwoorden regelmatig.		

OPDRACHT Bekijk de cartoon. Voer de opdrachten uit.

6

- 1 Welke berichten of foto's deel je juist wel op sociale media? Welke juist niet? Vul het schema in.

wel op sociale media	niet op sociale media
1 foto van diploma-uitreiking	1 foto van feestje na afloop waaruit duidelijk is dat je te veel gedronken had
2	2
3	3

- 2 Bespreek samen wat je wel of niet met elkaar op sociale media deelt. Geef ook aan waarom. Wat is jullie conclusie?

OPDRACHT Google jezelf eens. Beantwoord de vragen.

7

- 1 Wat kom je van jezelf tegen aan informatie en afbeeldingen?

- 2 Wat vind je van de informatie die je tegenkomt? Omcirkel en leg uit.

Ik vind *veel* / *weinig* over mezelf, want _____

Ik ben *verrast* / *wist dit wel*, want _____

OPDRACHT Beantwoord de vragen.

8

Heb je in deze les informatie gelezen die nieuw voor je was? Zo ja, welke?

Zo ja, verandert dat je houding ten opzichte van sociale media? Leg uit waarom.

3.3 INVLOED VAN MEDIA

Ga naar NU Burgerschap online. Daar kun je deze opdrachten ook maken.

- DOEL**
- Je weet dat de media jou beïnvloeden.
 - Je weet hoe organisaties door middel van media invloed uitoefenen.

UITLEG

De massamedia hebben als taak mensen te informeren over wat er in de wereld gebeurt. Een andere taak is mensen te helpen bij het vormen van een mening. Maar de massamedia willen ook geld verdienen met het nieuws dat ze brengen.

Niet al het nieuws kan geplaatst worden. De redactie van een krant, televisieprogramma of van een website maakt keuzes. Bij het maken van de keuzes wordt op de volgende punten gelet.

- Het onderwerp moet de kijker, luisteraar of lezer aanspreken. Sommige onderwerpen, zoals ernstige ongelukken, aanslagen of nieuws over bekende mensen spreken een groot publiek aan.
- Het taalgebruik moet bij de doelgroep of het publiek passen. In een damesblad bijvoorbeeld vind je daarom ander taalgebruik dan in een jongerenblad. Een opvallende of prikkelende kop boven een artikel trekt meer lezers.
- De beelden moeten aandacht trekken of prettig zijn om naar te kijken. Daarom wordt er vaak gekozen voor beelden die voldoen aan een ideaalbeeld, zoals slanke modellen. Of wordt voor de meest sensationele foto gekozen.

Door die keuzes wordt er een beeld van de werkelijkheid gegeven. Dat noem je **beeldvorming**. Zo krijg je bijvoorbeeld de indruk dat er alleen maar ellende en oorlog in de wereld is, omdat dit vaak op de voorpagina te lezen is. Ook krijg je bijvoorbeeld de indruk dat slanke mensen gelukkiger zijn, omdat ze altijd lachend op foto's staan. Als de redactie andere keuzes had gemaakt, had jij een heel ander beeld gekregen.

Niet alleen massamedia beïnvloeden je, ook sociale media hebben invloed. Veel bedrijven en organisaties maken gebruik van sociale media om meer bekendheid te krijgen.

VOORBEELD

Smeuïge onderwerpen zorgen ervoor dat er meer exemplaren van een blad verkocht worden.

OPDRACHT Beantwoord de vragen.

1

- 1 Noem twee taken van massamedia.

- 2 Wie bepalen welk nieuws wij horen of lezen?

- 3 Wat is beeldvorming? Leg uit met een voorbeeld.

OPDRACHT Beantwoord de vragen.

2

- 1 Welke berichten lees jij het liefst? Kruis aan.

- sport
- oorlogen in het buitenland
- roddels
- verkeersongelukken
- koningshuis
- gezondheidszorg
- aanslagen

- 2 Welk taalgebruik vind jij prettig? Kruis aan.

- neutraal
- smeug
- maakt niet uit

- 3 Waar kijk jij liever naar? Kruis aan.

- mooie mensen
- mensen zoals ze zijn
- maakt niet uit

OPDRACHT Lees tekst 1 en 2. Beantwoord de vragen.

3

TEKST 1

Politie pakt kopschopster op na filmpje

De politie is een onderzoek begonnen naar de mishandeling van een 14-jarige scholiere uit Hulst. Het meisje is maandagmiddag zwaar mishandeld door een medeleerlinge van het Reynaert College. Ze werd tot twee keer toe tegen de grond geslagen.

Ook kreeg ze een trap tegen haar hoofd. Diverse jongeren hebben het incident met hun mobieltje gefilmd en verspreid via sociale media.

Bron: www.telegraaf.nl

TEKST 2

Scholiere mishandeld, beelden op internet

Een 14-jarig meisje is gisteren mishandeld in de buurt van haar school in Hulst. Ze werd geslagen en geschopt door een 15-jarig meisje uit de Zeeuws-Vlaamse plaats.

Andere jongeren filmde de vechtpartij en zetten de beelden ervan op internet. Dat meldde de politie.

Bron: www.volkskrant.nl

- 1 Uit tekst 1 komt een ander beeld naar voren dan uit tekst 2. Schrijf twee verschillen op.

- 2 Waarom hebben de jongeren gebruikgemaakt van sociale media?

OPDRACHT Bekijk de afbeelding. Maak vervolgens de opdracht.

4

Foto's in tijdschriften worden bijna allemaal bewerkt met de computer. Zo ontstaat er een perfect plaatje.

- 1 Ik kijk liever naar een mooi iemand. Ze mogen daarom best foto's van mensen aanpassen.

Eens / Oneens, want _____

- 2 Ik zou graag meer foto's in tijdschriften willen zien van mensen die er net zo uitzien als ik.

Eens / Oneens, want _____

- 3 Ik denk dat ik pas gelukkig ben als ik eruitzie zoals iemand in een reclame.

Eens / Oneens, want _____

UITLEG

Een **belangengroep** is een organisatie die zich inzet voor een bepaalde groep of idee. Voorbeelden van belangengroepen zijn JOB of Rover. Zo zet JOB zich in voor mbo-studenten en Rover is een vereniging van en voor ov-reizigers. (openbaarvervoer-reizigers). Een belangengroep wil zo veel mogelijk mensen bereiken om hun ideeën te delen. Daarom maken zij gebruik van massamedia en sociale media. Hopelijk wordt er dan op straat over gepraat, worden mensen lid of doneren ze een bedrag.

Ook **actiegroepen** maken gebruik van media. Actiegroepen voeren actie om een bepaald doel te bereiken, zoals Greenpeace. Deze actiegroep wil dat er bijvoorbeeld niet meer op walvissen gejaagd wordt.

In sommige gevallen kan het gebruik van sociale media zelfs tot politieke aandacht leiden. De politiek kan het eens zijn met de actie en die vervolgens steunen of er zelfs een wet voor wijzigen.

VOORBEELD

Laat Dennis Blijven in Oog in Al

Dit is een petitie voor de Staatssecretaris van Justitie.

Ik ondersteun het verzoek om Dennis in het asielzoekerscentrum Utrecht te laten blijven tot zijn bezwaarschrift voor het Kinderpardon behandeld is.

Ja

Mijn naam (incl. achternaam)

Verzenden

Dankzij een actie werd het jongetje Dennis niet uitgezet uit Nederland.

OPDRACHT

5

Welke organisatie is een belangengroep? En welke een actiegroep? Kruis aan.

	belangengroep	actiegroep
JOB		
Greenpeace		
ANWB		
Wakker Dier		
Consumentenbond		
Respect2All		

OPDRACHT Lees de tekst. Beantwoord de vragen.

6

Twee jonge reclamemakers begonnen in november 2014 de Facebookpagina *Petitie: 'tegen de afschaffing van het sinterklaasfeest en het verdwijnen van Zwarte Piet'*. Ze deden dat na uitspraken van de Verenigde Naties dat het sinterklaasfeest in Nederland een discriminerend feest was, en dat met name Zwarte Piet afgeschaft moet worden. De Facebookpagina had na een dag al een miljoen likes.

- 1 Wat wilden de reclamemakers met de actie bereiken?

- 2 Heeft zo'n Facebookactie zin, vind je?

- 3 Zoek op internet naar andere voorbeelden van acties waarbij sociale media werden ingezet. Beschrijf twee voorbeelden. Leg uit of je denkt dat de actie succesvol is.

1 _____

Ik denk dat deze actie *wel / niet* succesvol is, omdat _____

2 _____

Ik denk dat deze actie *wel / niet* succesvol is, omdat _____

OPDRACHT Beantwoord de vragen.

7

- 1 Houd je, na deze les, er meer rekening mee dat in media soms een bepaald beeld wordt gevormd? Hoe?

- 2 Wil jij nu of over een tijd vaker jouw invloed uitoefenen door middel van massamedia? Leg uit hoe je dit wilt doen en waarom.

3.4 KRITISCH OMGAAN MET MEDIA

Ga naar *NU Burgerschap online*. Daar kun je deze opdrachten ook maken.

- DOEL**
- Je weet hoe je je kritisch opstelt tegenover informatie op massamedia.

UITLEG

Je weet dat redacties door de keuzes die ze maken een bepaald beeld vormen. De informatie die je krijgt is 'gekleurd', je krijgt een bepaald beeld voorgeschoteld. Het is goed om je daar bewust van te zijn. Het is verstandig om met een kritische blik te kijken naar informatie die je leest, ziet of hoort. Welk beeld word je getoond? En klopt dat met de werkelijkheid? Krijg je alles te zien? Klopt de informatie? Wordt alle informatie wel gegeven?

Het helpt om erover na te denken met welk doel de informatie gegeven wordt. Schrijft iemand bijvoorbeeld om je te overtuigen? Dan zal hij je maar een deel van het verhaal vertellen, namelijk zijn kant van het verhaal. Wil iemand je informeren? Dan zal hij wél zo'n volledig mogelijk verhaal vertellen.

Een manier om te beoordelen of informatie waar is, is door te bekijken of de informatie **objectief** of **subjectief** is. Als de informatie objectief is, is de informatie gebaseerd op **feiten**. Voorbeelden zijn weerberichten of onderzoeken. Als informatie subjectief is, is de informatie gebaseerd op **meningen**, bijvoorbeeld een blog of een column in een krant of tijdschrift.

VOORBEELD

Blijf altijd kritisch. Vraag je altijd af of je wel kunt geloven wat er staat.

OPDRACHT Waar of niet waar? Kruis aan.**1**

	waar	niet waar
1 Alles wat je leest is waar. Daar kun je wel op vertrouwen.		
2 Er wordt soms informatie achtergehouden. Het is maar net welk doel de schrijver wil bereiken.		
3 Informatie is objectief als de informatie berust op feiten.		
4 Bij subjectieve informatie is er meestal wel onderzoek gedaan.		

OPDRACHT Lees de beweringen. Wat vind jij? Kleur een rondje.**2**

- 1 Ik geloof dat berichten op Facebook waar zijn.
helemaal wel ○ ○ ○ ○ ○ helemaal niet
- 2 Ik geloof de informatie op Wikipedia.
helemaal wel ○ ○ ○ ○ ○ helemaal niet
- 3 Ik geloof de informatie die in een tijdschrift staat.
helemaal wel ○ ○ ○ ○ ○ helemaal niet
- 4 Ik geloof de informatie die op een nieuwssite op internet staat.
helemaal wel ○ ○ ○ ○ ○ helemaal niet

OPDRACHT Lees tekst 1, 2, 3 en 4 op de volgende bladzijde. Beantwoord de vragen.**3**

- 1 Wat is het doel van elke tekst? Kruis aan.

	informer	overtuigen
tekst 1		
tekst 2		
tekst 3		
tekst 4		

- 2 Is de tekst objectief of subjectief? Kruis aan.

	objectief	subjectief
tekst 1		
tekst 2		
tekst 3		
tekst 4		

TEKST 1

**Afvallen? Start nu met
Flinndal Gezond Gewicht!**

Nu proberen met 35% korting »

TEKST 2

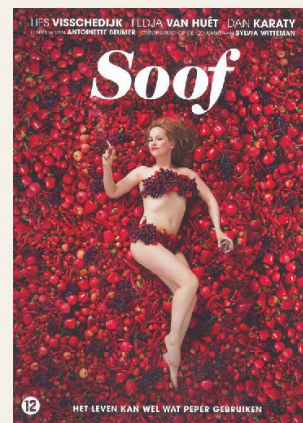
Maandag
17/18° Celcius

Dinsdag
10/12° Celcius

TEKST 3

Ik ben niet enthousiast over de film *Soof*. Ondanks dat ik erg heb gelachen, verveelde ik me af en toe. Het is allemaal zo voorspelbaar en het heeft daardoor niet het frisse dat de andere films van deze maker zo aantrekkelijk maakt.

TEKST 4

Zoektocht naar vier inbrekers in het centrum van Haarlem

HAARLEM – De politie is woensdagavond een zoekactie gestart naar vier inbrekers. Het viertal had ingebroken in een woning in het centrum van Haarlem. Nadat het viertal betrapt werd door de bewoonster van het pand, sloegen ze op de vlucht.

Naar: www.haarlemsdagblad.nl

OPDRACHT**4**

Ga voor deze opdracht naar *NU Burgerschap online* en gebruik *NU Burgerschap Actueel, het nieuwsoverzicht van de week*.

- 1 Zoek in NU Actueel een nieuwsbericht of filmpje dat te maken heeft met informatie in de pers die niet waar bleek te zijn en of een bericht waarvan jij denkt 'dit is niet helemaal objectief'.
Vind je geen passend bericht? Ga dan naar een online krant en zoek daar een passend bericht.

- 2 Vat het bericht samen in maximaal drie zinnen.

- 3 Leg uit waarom je dit bericht gekozen hebt. Wat is niet waar of over welke informatie heb jij je twijfels?

OPDRACHT**5**

Beantwoord de vragen.

- 1 Waarom moet je kritisch omgaan met informatie uit de media?

- 2 Kijk je door deze les kritischer aan tegen informatie uit de media? Leg je antwoord uit.
